

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/141/2016
Identifikačné číslo spisu: 4015201151
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4015201151.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľky: M. X., nar. XX.XX.XXXX, F. XXX, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.10.2015, o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/380/2015-13 zo dňa 18.01.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/380/2015-13 zo dňa 18.01.2016 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.10.2015 z r u š u j e a vec v r a c i a odporkyni na ďalšie konanie.
Navrhovateľke právo na náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 23Sd/380/2015-13 zo dňa 18.01.2016 podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.10.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok. Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne za vecne správne z dôvodu, že hoci navrhovateľka podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Nové Zámky, bola odo dňa 12.03.2014 uznaná za invalidnú pre pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako o 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, vzhľadom na vek 38 rokov, ktorý dovŕšila ku dňu vzniku invalidity, nespĺnila podmienku potrebného obdobia poistenia v rozsahu 8 rokov, keď celkovo získala len 2827 dní, t. j. 7 rokov a 272 dní dôchodkového poistenia. K námietke navrhovateľky, že jej nebolo zohľadnené obdobie rokov 2001 až 2003 krajský súd uviedol, že v tom období bola poberateľkou sociálneho dôchodku podľa § 52 zákona č. 100/1988 Zb., ktoré sa nepovažuje za náhradnú dobu za dobu zamestnania.

Proti rozsudku krajského súdu navrhovateľka podala včas odvolanie. Namietala, že až do roku 2008

poberala sociálny dôchodok. Tento jej nebol odňatý z dôvodu zlepšenia zdravotného stavu, ale preto, že sa vydala. Naopak, jej zdravotný stav sa skôr zhoršil, avšak keď nevyzdravie, nikdy nezíska potrebný počet rokov poistenia a z invalidného dôchodku jej manžela vo výške 377 eur ako štvorčlenná rodina nedokážu vyžiť.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 212 ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť, hoci z iných dôvodov než namietala navrhovateľka.

Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 72 ods. 1 písm. e) zákona č. 461/2003 Z. z., počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 34 rokov do 40 rokov je najmenej osem rokov.

Podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity.

Krajský súd napadnuté rozhodnutie odporkyne považoval za vecne správne. Pri vyhodnocovaní medicínskej podmienky na účely nároku na invalidný dôchodok vychádzal z posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Nových Zámkoch, ktorým bola navrhovateľka uznaná za invalidnú od 12.03.2014 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vo výške 60 %. S týmto konštatovaním krajského súdu však nemožno súhlasiť bez výhrad a to z nasledovných dôvodov:

Z predloženého administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že u navrhovateľky bola konštatovaná invalidita už od 31.05.1995, ale jej žiadosť o invalidný dôchodok bola rozhodnutím odporkyne zo dňa 17.01.1997 zamietnutá pre nedostatok potrebnej doby poistenia, a navrhovateľke bol rozhodnutím odporkyne z 02.06.1997 priznaný sociálny dôchodok podľa § 52 zákona č. 100/1998 Zb. o sociálnom zabezpečení od 19.03.1997 s poukazom na to, že je invalidná a jej životné potreby nie sú zabezpečené. Pri kontrolnej lekárskej prehliadke konanej dňa 13.02.2006 posudkový lekár pobočky v Nových Zámkoch konštatoval trvanie invalidity podľa § 29 ods. 3 písm. a) na účely § 52 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Ďalšia kontrolná lekárska prehliadka bola navrhovateľke určená na február 2011, ale rozhodnutím odporkyne zo dňa 08.04.2008 bol sociálny dôchodok navrhovateľke odňatý od 14.07.2008, avšak nie v dôsledku zániku invalidity ale z dôvodu, že jej príjem (po započítaní príjmu manžela) prevyšoval sumu (vtedy) 7 150 Sk. Priznania invalidného dôchodku sa navrhovateľka domáhala žiadosťou zo dňa 31.07.2014 a aj ďalšou žiadosťou zo dňa 23.07.2015. Posudkový lekár sociálneho poistenia v lekárskej správe z 31.07.2014 u navrhovateľky konštatoval vznik invalidity podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. od 12.03.2014 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %. V lekárskej správe posudkového lekára sociálneho poistenia z 09.03.2015 je u navrhovateľky konštatovaná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť už v rozsahu 60% od 12.12.2014. Obe žiadosti navrhovateľky o invalidný dôchodok boli pritom zamietnuté pre nedostatok

potrebnej doby poistenia.

Predmetom prieskumu je rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.10.2015 o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o invalidný dôchodok podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z.

Odvolací súd (na rozdiel od krajského súdu) rozhodnutie odporkyne ako zákonné nevyhodnotil. Z predloženého administratívneho spisu totižto vyplýva, že posudkoví lekári invaliditu navrhovateľky po prvýkrát určili ešte podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení dňom 31.05.1995, pričom trvanie invalidity v zmysle § 29 ods. 3 na účely § 52 zákona č. 100/1988 Zb. bolo konštatované aj pri posúdení dňa 13.02.2006. Pri posúdení zdravotného stavu navrhovateľky dňa 31.07.2014 však posudkoví lekári konštatovali iba invaliditu podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. vzhľadom na mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vo výške 50 %, resp. 60% (od 12.12.2014) s tým, že za deň vzniku invalidity podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. určili 12.03.2014.

Posudok posudkového lekára zo dňa 09.03.2015 ohľadom určenia dňa vzniku invalidity navrhovateľky na 12.03.2014 odvolací súd nepovažoval za úplný. Posudkový lekár sa v ňom nevysporiadal s otázkou trvania, resp. zániku invalidity podľa § 29 ods. 3 na účely § 52 zákona č. 100/1988 Zb. v období od 13.02.2006 do 12.03.2014, teda s otázkou zániku pôvodnej invalidity (a odkedy) a či dňom 12.03.2014 ide už o novo vzniknutú invaliditu. V lekárskom posudku absentuje akékoľvek vysvetlenie, na základe čoho a s poukazom na ktoré okolnosti vo vývoji zdravotného stavu navrhovateľky, vyplývajúce zo zdokumentovaných odborných lekárskeho nálezov, bolo potrebné určiť ďalší (nový a odlišný) dátum vzniku invalidity, ktorého určenie nie je závislé odo dňa podania žiadosti o invalidný dôchodok ale je závislé len od zistenia takeého stavu, ktorý už k určitému dňu spĺňa kritériá na uznanie invalidity. Určenie dátumu vzniku invalidity je pritom rozhodnou okolnosťou pre stanovenie potrebnej doby dôchodkového poistenia podľa § 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení pre vznik nároku na invalidný dôchodok, keďže potrebná doba poistenia sa v zmysle § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. určuje z obdobia pred vznikom invalidity. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že odňatie sociálneho dôchodku z iného dôvodu ako z dôvodu zániku invalidity nie je samo o sebe dôvodom pre záver, že navrhovateľka nebola naďalej invalidná podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb.

Vzhľadom na to, že dátum vzniku invalidity (12.03.2014) nebol určený bez akýchkoľvek pochybností, bolo potrebné podľa § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. rozsudok krajského súdu zmeniť, napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo 02.10.2015 zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom vo veci znovu rozhodne v intenciách tohto rozsudku. V neposlednom rade odporkyňa s ohľadom na charakter a prejavy invalidizujúceho zdravotného postihnutia navrhovateľky tiež zvaží, či navrhovateľka je spôsobilá vystupovať v konaní samostatne.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej navrhovateľke ich náhradu nepriznal, keďže si ich nevyčísliła a z obsahu spisu nevyplýva, že by jej nejaké vznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.